

CATHOLIC WORKER AMSTERDAM

Dantestraat 202

Postbus 12622

1100 AP Amsterdam

tel. 020-699 8 996

e-mail: noelhuis@antenna.nl

<http://catholicworkeramsterdam.wordpress.com/>

Persbericht d.d. 16 september 2011

Herdenking van de overledenen aan de Europese buitengrenzen op Allerzielen - woensdag 2 november 2011

Requiem aeternam dona eis, Domine: et lux perpetua luceat eis – ‘Heer, geef hen de eeuwige rust en moge het eeuwig licht hen verlichten’ (Openingstekst van de Allerzielenmis)

Aan de buitengrenzen van Europa spelen zich dagelijks drama's af. Mensen die op zoek zijn naar een beter en veiliger leven, verdrinken in zee of komen op andere manieren onderweg om. Naamloos, in stilte. Volgens cijfers die zijn verzameld door 'United Against Racism' gaat het sinds eind jaren '90 om ruim duizend doden per jaar, in sommige jaren zelfs dubbel zoveel.

Een belangrijke oorzaak is het strenge migratiebeleid van de EU. Doel ervan is migranten zoveel mogelijk te beletten Europa binnen te komen. Op de korte routes over zee wordt steeds intensiever gepatrouilleerd door het Europese agentschap Frontex. In de belangrijkste doorganglanden zijn met Europees geld gevangenissen opgericht om migranten op te sluiten. Hoe scherper de controle, hoe gevaarlijker de route die mensen nemen.

Op initiatief van de Catholic Worker Amsterdam vindt op Allerzielen van dit jaar een openbare herdenking plaats van de overledenen aan de Europese buitengrenzen. We willen de mensen die naamloos zijn gestorven alsnog in ons gebed meenemen. Naast onze ontzetting over al het leed, willen we zo ook het stelselmatig weggijken van Europa van alle ellende die de strengere grensbewaking veroorzaakt aan de kaak stellen.

Na de herdenking vindt er op enkele minuten lopen afstand, in het Wereldhuis, een informatie avond plaats over de grensbewaking aan de Europese buitengrenzen en de gevolgen die deze heeft voor vluchtelingen.

Datum: 2 november 2011

Lokatie: - De steiger voor de Hermitage te Amsterdam, t/o Amstel 51 (openbare herdenking met medewerking van Bram Grandhia, omroep pastor van de IKON)

- Het Wereldhuis: op de diakonale zolder, door de poort naast de Nieuwe Herengracht 20 te Amsterdam (informatie avond)

Programma:

17.00 u.: koffie/thee op de steiger voor de Hermitage

17.30 –18.30 u.: Openbare herdenking aan de Amstel

19.00 u.: Eenvoudige maaltijd in het Wereldhuis (op de diakonale zolder)

20.00 - 21.30 u.: Informatie bijeenkomst over de EU grensbewaking

Voor meer informatie: Catholic Worker Amsterdam, tel. 020 – 699 8 996 (Frits of Mattias) Zie ook: www.antenna.nl/noelhuis

ACHTERGROND INFORMATIE

HUMANITAIR DRAMA AAN DE EUROPESE ZUIDGRENZEN

Fries Dagblad – 9 juni 2011

Dit jaar vonden al meer dan 1.500 migranten de verdrinkingsdood op weg naar Europa, volgens cijfers van de Europese Raad van Kerken in een brief aan de lidkerken op 7 juni j.l. In deze brief wordt ook gevraagd om op zondag 26 juni, de zondag na ereldvluchtelingendag, deze mensen te gedenken tijdens de kerkdienst.

Ommuurd Europa

Ook tijdens de Conferentie ‘De ommuurde Wereld van Europa’, georganiseerd door Justitia et Pax en Kerk in Actie op 6 juni van dit jaar werd stilgestaan bij de vele slachtoffers die vallen onder mensen die op zoek gingen naar een leven met meer perspectief of meer veiligheid. FRONTEX is het Europese systeem dat de buitengrenzen van de Europese Unie bewaakt. Een organisatie die erop gericht is te voorkomen dat migranten Europa kunnen binnenkomen. Door intensieve bewaking van de gezamenlijke grens van ruim 42.000 kilometer op zee en ruim 8800 kilometer op het land. Dank zij het Schengenverdrag dus ook de buitengrenzen van Nederland.

FRONTEX gebruikt slimme inlichtingensystemen, waaronder satellieten, en kan daardoor zeer goed zien waar op zee wat voor schepen onderweg zijn. Zelfs waar er een schip dreigt te vergaan.

De werkelijkheid op zee

Elias Bierdel, mensenrechtenactivist, vertelt, hoe hij in 2004 op het reddingschip Cap Anamur in de Middellandse Zee aanwezig was. Met 37 schipbreukelingen aan boord werd het reddingschip drie weken lang uit elke haven geweerd. De kapitein, de 1^e officier en ook Bierdel zelf werden gearresteerd, en aangeklaagd. Hun misdaad? Humanitaire hulp verlenen aan 37 drenkelingen. Pas in 2009 volgde vrijspraak.

Bierdel liet beelden zien van de bootjes op de Middellandse zee, kleine bootjes, volgepakt met Afrikaanse mensen, zelden zeelui. Elk schip op open zee, buiten de territoriale wateren, mag varen waar het wil, waarheen het wil. Mensen gaan aan boord, vaak zonder precies idee te hebben waar ze heengaan en hoe ze zich kunnen wapenen tegen dorst, hitte en kou onderweg. Ze hebben meestal niet voldoende proviand, water en brandstof aan boord.

Volgens internationale verdragen is het verplicht, wanneer men drenkelingen in nood ziet, deze alle mogelijke hulp te geven.

Op foto's van Bierdel is te zien wat dat inhoudt: oorlogsschepen in plaats van reddingsboten worden ingezet om te patrouilleren en zo wordt heel duidelijk wat er op die zee, in dit niemandsland gebeurt: een groot oorlogsschip, op 100 meter van een klein rubberen bootje met ongeveer tien Afrikaanse mensen aan boord. Ze worden niet gered, terwijl volstrekt duidelijk is dat je op dit bootje niet eens een dag op zee kan blijven. Ze worden

tegengehouden, gemaand om terug te keren, maar terug waarheen? En hebben ze wel voldoende brandstof, proviand en water aan boord om terug te gaan?

Reacties op deze humanitaire ramp

In feite worden deze mensen hierdoor de dood ingejaagd, maar er is geen mensenrechtenorganisatie die kan controleren of dit wel overeenkomt met de internationale verdragen. Geen regering die erover praat hoe te voorkomen dat er in al die jaren zoveel slachtoffers vallen, officieel geschat op ruim 14.000 sinds 1988. Op een moment dat in heel de wereld wordt uitgezocht hoe het mogelijk is dat er in Duitsland 21 doden vallen door de EHEC-bacterie en dit groot nieuws is in alle media, bestaat de ophef over 14.000 doden slechts uit kleine krantenartikelen, geen parlementaire vragen, geen demonstraties, nee slechts een oproep vanuit de Europese Raad van Kerken om deze doden te gedenken. Daarbij is de muur in Europa onderdeel van een grote muur, om te beletten dat mensen uit de arme wereld de rijkere wereld binnendringen. Soortgelijke muren vind je tussen Israel en de Palestijnse gebieden en op de grens van Mexico. Niet redden, maar de dood in jagen. De menselijke waardigheid van elke betrokkene, zowel slachtoffers als grensbewakers is hier in het geding.

Ook in de woestijn

Niet alleen op zee verdrinken mensen, maar ook in de woestijn komen mensen om, ze 'verdrinken' in de woestijn, als ze worden tegengehouden om de oversteek naar Europa te maken. Tijdens de conferentie sprak Pater Jan Heuft, een witte pater in Algiers. Hij zegt: "In het zuiden worden bijeenkomsten georganiseerd tussen de legerleidingen van Mali, Niger en Mauritanië om niet alleen El Quaida te bestrijden, maar ook om aan al die "optrekkende Afrikanen" de weg te versperren. Ja, om op deze migranten jacht te maken. Het beeld van de Berlijnse muur, waar Oost-Duitsers op Oost-Duitsers schoten, is dan niet meer ver weg. De grensbewakers arresteren en schieten soms op hun eigen onderdanen als ze het wagen de zee of de woestijn over te steken.

Het gebeurt niet zelden dat groepen van 50 opgepakte Afrikaanse migranten in het binnenland of in de steden, met vrachtwagens worden teruggevoerd naar de grens en daar worden gedumpt, aan hun lot worden overgelaten. Het lijkt er soms wel op of we te doen hebben met vuilniswagens die hun inhoud (vuilnis) op de belt ledigen. De regeringen van de landen van Noord-Afrika, onder druk van voordelige overeenkomsten met de Europese Unie, hebben dezelfde wetten "uitgedacht" die wij Europeanen hebben geschreven om de migratie in te dammen en te criminaliseren!

Zelfs Khadafi heeft bedreigd en geprobeerd om de migrantenstroom naar Europa open te zetten, als drukmiddel om zelf aan de macht te blijven. Hij heeft begrepen dat er Europeanen zijn die de migranten zien als een potentieel gevaar voor hun rust, voor hun welvaart en voor hun veiligheid, maar is dat werkelijk zo?"

Op 8 juni 2011 spreekt de Europese commissaris voor de mensenrechten, Thomas Hammarberg, zich uit naar aanleiding van 150 eerder verdrinken bootvluchtelingen uit Libië. Europese regeringen en instellingen hebben meer verantwoordelijkheid voor deze crisis dan ze tot nu toe hebben toegegeven. Hun stilzwijgen en passiviteit zijn moeilijk te aanvaarden. Als het voorkomen dat migranten naar Europa kunnen komen belangrijker is geworden dan het redden van levens, is er iets dramatisch misgegaan.

Het wordt tijd om te spreken, om geluid te maken om ophef te maken over de duizenden doden die vallen, en waar eigenlijk niemand zich druk om maakt, dat vinden de organisatoren en bezoekers van de conferentie, dat vindt ook Thomas Hammarberg, maar voorlopig blijft het bij kleine berichtjes in de media, en een gevoel van treurnis.

Geesje Werkman

Jan van der Kolk

Geesje Werkman is als senior projectmanager voor het diaconaat van Kerk in Actie lid van de werkgroep Vluchtelingen van de Raad van Kerk in Nederland, waarvan Jan van der Kolk de voorzitter is.

VERKLARING CONFERENTIE “WALLED WORLD EUROPE”

Vele duizenden vluchtelingen en migranten komen om terwijl ze op weg zijn naar een beter leven in Europa. Sinds 1988 zijn er 14.000 slachtoffers gedocumenteerd [<outbind://4/# ftn1>](#) [1]. Velen sterven zonder ooit teruggevonden te worden. Dit drama speelt zich dagelijks af aan de buitengrenzen van Europa: op de Middellandse Zee en in de Sahara. Vanwege strenge grenscontroles en immigratieregels kiezen migranten de gevaarlijkste routes en middelen om in Europa te belanden. Ondanks dat mensen hierdoor verdrinken of sterven door uitputting is er geen Europese instantie die verantwoordelijkheid neemt voor deze slachtoffers. Op 6 juni 2011 organiseerden Kerk in Actie en Justitia et Pax de conferentie ‘Walled World Europe’ in Utrecht. De deelnemers aan deze conferentie kwamen tot de volgende slotverklaring:

[Wij, de deelnemers aan deze conferentie,](#)

- benadrukken de geldigheid en onverkorte toepassing voor ieder mens van alle rechten en vrijheden van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (UVRM) het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) en alle VN-ensenrechtenverdragen waar de Europese lidstaten partij bij zijn. Deze geldigheid is ongeacht ras, kleur, geslacht, taal, godsdienst, politieke of andere overtuiging, nationale of maatschappelijke afkomst, eigendom, geboorte of andere status (UVRM, art. 2)
- onderstrepen dat alle mensen vrij zijn en gelijk in waardigheid, met recht op leven, recht op een levensstandaard die hoog genoeg is voor de gezondheid en het welzijn van henzelf en hun gezin (UVRM artikelen 1, 3, 25)
- waarderen de inzet van alle individuen, groepen en organisaties die op dit moment betrokken zijn bij de opvang van en hulp aan bootvluchtelingen en migranten die gevaar lopen op hun weg naar Europa.
- zijn zeer bezorgd over de grote aantallen vluchtelingen en migranten die sterven aan de Europese grenzen,

[signaleren](#)

- dat er een direct verband bestaat tussen de toegenomen Europese grenscontroles en het toegenomen aantal slachtoffers onder vluchtelingen en migranten. De grenspatrouilles maken het moeilijker voor vluchtelingen en migranten om Europa te bereiken en velen van hen nemen daardoor hun toevlucht tot risicovoller vluchtroutes [<outbind://4/# ftn2>](#) [2];

- dat vrouwen en kinderen extra kwetsbare groepen zijn onder de migranten die naar Europa reizen. Zij zijn vaker het slachtoffer van geweld, uitbuiting, verdrinking en uitputting.
- dat (lidstaten uit) de Europese Unie buurlanden van de EU van praktische en financiële hulp voorziet bij het weren van vluchtelingen en migranten, terwijl elementaire rechten van vluchtelingen en migranten in deze landen worden geschonden <outbind://4/#_ftn3> [3];
- dat er geen Europese instantie bestaat die verantwoording aflegt over de slachtoffers van het Europese beleid van immigratiebeperking en grenscontrole. Ook is er geen Europese instantie die belast is met het voorkomen van nieuwe slachtoffers onder vluchtelingen en migranten;
- dat er een groot gebrek is aan bewustzijn van de problematiek aan de buitengrenzen van Europa, zowel bij het bredere publiek als bij de politiek en de maatschappelijke organisaties in Europa.

zijn van mening

- dat het de verantwoordelijkheid is van zowel de Europese Unie als van iedere nationale Europese overheid afzonderlijk, om te voorkomen dat het immigratiebeleid en de grenscontroles slachtoffers maken. De afzonderlijke lidstaten zijn verantwoordelijk voor een menswaardige en eerlijke behandeling van alle vluchtelingen en migranten die aankomen, aan hun kusten. De Europese Unie is verantwoordelijk voor het voorkomen dat er doden vallen onder migranten op de Middellandse zee en in de Sahara. Door bootvluchtelingen op internationale wateren tegen te houden, door nalatigheid in het redden van zinkende schepen en door het subsidiëren van Noord Afrikaanse landen die vluchtelingen en migranten zonder essentiële levensmiddelen naar de Sahara transporteren draagt de Europese Unie op dit moment zelf bij aan het hoge aantal slachtoffers onder vluchtelingen en migranten;
- dat de Europese grensbewaking, in praktijk gebracht door Frontex, onvoldoende rekening houdt met de rechten van individuele mensen, onder wie legitieme asielzoekers <outbind://4/#_ftn4> [4];
- dat de behandeling van (boot)vluchtelingen in de zuidelijke Europese staten beneden aanvaardbare normen is. <outbind://4/#_ftn5> [5]

Noord-Europese landen zouden meer kunnen doen om hun zuidelijke buurlanden bij te staan in de aanpak van deze problematiek;

- dat de migratieproblematiek in een bredere economische en (geo)politieke context gezien, begrepen en aangepakt moet worden. Een EU buitenlands- en economisch beleid dat gericht is op ontwikkeling, bescherming van mensenrechten en goed bestuur in landen buiten de Europese Unie kan voorkomen dat mensen besluiten te migreren naar Europa.

bevelen de Nederlandse regering en andere regeringen van Europese lidstaten aan:

- verantwoordelijkheid te nemen in het sturen van een Europees beleid waarmee de bescherming van (boot)vluchtelingen wordt gegarandeerd;
- meer wettelijke mogelijkheden van migratie te creëren zodat mensen niet aangewezen zijn op de onwettige methoden.
- bij mogelijk conflict tussen het Vluchtelingenverdrag en het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind (IVRK) altijd de voorkeur te geven aan de rechten van het kind. Het vluchtelingenverdrag mag niet gebruikt worden om bepaalde rechten uit het IVRK niet toe te kennen.

bevelen de Europese Commissie aan:

- de bescherming van mensenlevens altijd als eerste prioriteit te nemen in de uitvoering van de grenscontroles en het migratie- en asielbeleid. Monitoring moet niet alleen gericht zijn op aantallen geweerde migranten, maar ook op aantallen behandelde asielverzoeken en geredde drenkelingen;
- transparantie te bieden over de werkwijze en resultaten van Frontex enerzijds en de nationale grenscontroles anderzijds, door instellen van regulier toezicht door een onafhankelijke organisatie.
- een Europese instantie te doen oprichten of aanwijzen die zich expliciet committeert aan het voorkomen dat er slachtoffers vallen onder de vluchtelingen en migranten die Europa trachten te bereiken. Deze instantie moet hiervoor aansprakelijk gesteld kunnen worden;
- een plan van aanpak op te stellen om te bewerkstelligen dat het beleid van immigratie en grensbewaking niet leidt tot slachtoffers aan de Europese grenzen;
- het economisch en buitenlands beleid van de EU zodanig in te richten dat de welvaart en vrijheid in de Europa omringende landen zodanig gestimuleerd wordt dat vluchten onnodig wordt;
- onderzoek uit te voeren naar de exacte aantallen van mensen die omkomen aan de Europese grenzen en dat publiek te maken.

bevelen Europese niet-gouvernementele organisaties aan

- het lot van bootvluchtelingen consequent op te nemen als thema in trajecten van beleidsbeïnvloeding en projecten.

bevelen regeringen van Afrikaanse landen aan

- Meer verantwoordelijkheid te nemen voor alle mensen uit eigen en andere landen die het risico lopen te sterven op hun reis naar Europa;